

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачєво
16 травня 2024 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

СИНЕВИЧ І.С., ФАБРИЦІЙ Я.Я. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	194
СІДОР Ю.І., ХОМА О. М. ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	197
СКРИПИНЕЦЬ В. В., ЧЕПЕЛЮК Б. М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МАРКЕТИНГУ.....	198
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., РУСИН В. В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	200
ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	202
ТОРОНІЙ Р. Ю., ОРОС Т. М., ЛАЛАК Н. В. ІГРОВІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	204
ТУРЯНИЦЯ М. М., ХОМА О. М. ФОРМУВАННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	207
ФЕНЦИК О.М., КРИЧФАЛУШІЙ Д.Р. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	209
ФЕНЦИК О.М., ШУБА Н.В. ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ.....	211
ФІЛЬО В.В., КОБАЛЬ В.І., РОЗВИВАЛЬНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	213
ЧЕКАН О., ІЛЬНИЦЬКА А. РАННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДИТИНИ: РОЛЬ РОДИНИ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СВІТУ.....	215
ЧЕКАН О., ЛАРІВОН В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ 'НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА.....	218
ЧЕКАН О., ЛЕНДСЛ В. ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК КЛЮЧ ДО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	220
ЧЕКАН О., ПАНЮЩИК Н. СТРАТЕГІЇ ВИХОВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	222
ЧЕКАН О. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИСТИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	224
ЧЕКАН О., ШЕФФЕР Е. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ ФУНКЦІЙ У ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ФОРМАМИ ВАД МОВЛЕННЯ.....	226
ЧЕКАН О.І., ШТРАУС А. ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ З КУЛЬТУРОЮ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАПРОДУКЦІЇ У СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІСІ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	228
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., БУНЕЦЬКА-ПОПОВИЧ В.М. СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО КОЛЕКТИВУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	230
ШЛЯХТА Н.І., КОБАЛЬ В.І. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В МАГІСТРАТУРІ.....	233
ШУТІЙ М. В., ЛАЛАК Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ З ГЕТЕРОГЕННИМИ ГРУПАМИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	235
ЯРЖОМБЕК О. С. ФЕНЧАК Л. М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і прав інших, наявність уявлень про правила і способи міжособистісної взаємодії з членами сім'ї, родини, іншими людьми та вмінь дотримуватись цих правил в соціально-громадянському просторі, а також ціннісне ставлення та повагу до культурних надбань українського народу, представників різних національностей і культур [3].

Отже, враховуючи сучасні виклики, заклади дошкільної освіти повинні употужнити національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку шляхом проведення відповідних виховних та освітніх заходів, що сприятимуть формуванню уявлень про сім'ю, родину, рід і родовід; ознайомленню з явищами суспільного життя; формуванню знань про історію держави, державні символи; ознайомленню з традиціями і культурою свого народу; формуванню знань про людство; формуванню полікультурної компетентності дитини-дошкільника та ін.

Література:

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Наказ МОН України № 1038 від 29.07.2019 р. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>

2. Концепція національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації (Проект), 2020. URL : <https://bbraterstvo.com.ua/storage/TVDV440ZmitT1JEGRAMKCHTf.pdf>

3. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція. Наказ МОН України № 33 від 12.01.2021 р. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

УДК 373.2.015.31:316.334.22

СИНЕВИЧ І.С.,
доктор філософії, старший викладач
кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет.
ФАБРИЦІЙ Я.Я.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Досліджуючи проблему трудового виховання в дошкільному віці, Т. Поніманська розкриває етапи розвитку теорії трудового виховання в дошкільній освіті та окреслює актуальні проблеми в нових соціально-економічних умовах, серед яких: виховання у дітей економічної грамотності, здатності сприймати і використовувати економічну інформацію; відбір видів праці, які найбільше цікавлять дитину у зв'язку з модернізацією економіки; підвищення педагогічної компетенції батьків у питаннях організації дитячої праці в умовах родинного виховання [2]. Трудове виховання дослідниця визначає як «цілеспрямований процес формування у дітей трудових навичок і вмінь,

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності [2, с.267]. У підручнику «Дошкільна педагогіка» авторка детально характеризує основні функції праці: практичну (створення матеріальних, духовних цінностей, соціально- побутових умов життя і діяльності людини), розвивальну (розвиток особистості в процесі активного включення людини у трудовий процес) і виховну. Особливо цінною в аспекті реалізації мети Т. Поніманська вважає виховну функцію праці (формування суспільно і особистісно цінних якостей людини, її морально-етичного та естетичного ставлення до життя і діяльності), що повною мірою реалізується у трудовому вихованні дітей дошкільного віку. У процесі трудового виховання діти дошкільного віку привчаються до самообслуговування, елементарних трудових дій, ручної і господарської праці. Цінними для нашого дослідження є виокремлені та проаналізовані Т. Поніманською особливості праці дітей у порівнянні з трудовою діяльністю дорослих: умовність (як правило, не створює ні матеріальних, ні культурних цінностей); поступова здатність до мотивації трудової діяльності; розвиток компонентів трудової діяльності; виховна значущість як найвища цінність дитячої праці; тісний зв'язок між працею та грою [2, с. 274].

Х. Шапаренко стверджує, що у системі дошкільної освіти процес трудового виховання є одним з найважливіших чинників розвитку дитини, адже саме у дошкільному віці закладаються основи соціальної активності особистості, що проявляється у цікавості до трудової діяльності, самостійності, пошані до людей праці й інших ціннісних якостях, що сприяють формуванню працьовитості як інтегральної якості особи дитини [3, с.242]. Автор акцентує увагу на тому, що ефективність трудового виховання дітей дошкільного віку повинна забезпечуватися реалізацією таких педагогічних умов: визначення завдань, змісту, форм, методів і засобів трудового виховання дітей дошкільного віку на основі результатів діагностики рівня трудових вмінь і навичок дітей і проектування їх розвитку з урахуванням вимог соціально-економічного розвитку суспільства; залучення дітей до виконання різних видів трудової діяльності, що ускладнюються, спонукання до прояву творчої активності; оптимальне поєднання трудового виховання з моральним, розумовим, економічним, екологічним, естетичним, фізичним і правовим вихованням дітей; здійснення диференційованого підходу до дітей в процесі поетапного формування у них працьовитості і відповідального ставлення до праці з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей; організація тісної співпраці закладу дошкільної освіти з сім'єю [3, с.242].

У межах нашого дослідження схарактеризуємо поняття «працелюбність», яке розглядається С. Матвієнко як «риса особистості, що засвідчує готовність брати участь у суспільно корисній діяльності й досягати високих стандартів якості» [1]. Авторка зазначає, що феномен працелюбності є багатоаспектним, пов'язаним із загальнолюдськими цінностями, пріоритет яких був обґрунтований у працях багатьох філософів, соціологів, психологів, педагогів й аналізувався переважно в контексті морального та трудового виховання. Визначення сутності

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

працелюбності, на думку дослідниці, передбачає два підходи. «Перший характеризує її як базову якість особистості, що визначає відношення людини до праці як життєвої та духовної цінності. За цим підходом, працелюбність є моральною якістю особистості, що характеризує позитивне відношення до праці, визначається у взаємодії пізнавальної, практичної та емоційно-вольової діяльності. Другий підхід характеризує працелюбність з огляду на її спрямованість особистості на трудову діяльність відповідно до її інтересів, нахилів, схильностей» [1]. С. Матвієнко вважає, що зміст працелюбності як базової якості особистості стосовно дитини дошкільного віку включає: розуміння дитиною правила: бути пасивною, не визначати життєву активність неприродно, якщо людина здорова; будь-які трудові зусилля, починаючи із самообслуговування й закінчуючи суспільно корисною працею є корисними й необхідними, оскільки вони визначають певні практичні результати; включатися у будь-яку діяльність слід легко, ініціативно, тоді вона буде приносити не тільки реальні результати, але й внутрішнє задоволення; необхідність визначення в праці можливо високих стандартів якості; бажання перевищувати мінімально встановленої норми; здатність до творчого удосконалення трудового процесу [1].

Отже, виховання працелюбності у дітей дошкільного віку, на наш погляд, є найважливішою складовою освітнього процесу у закладі дошкільної освіти. Праця, як відомо, є одним із основних засобів всебічного виховання особистості. Виховання працелюбності у дітей дошкільного віку – це цілеспрямований процес формування позитивного ставлення до праці, поваги до праці дорослих, бажання та вміння працювати, а також формування морально цінних якостей.

Література:

1. Матвієнко С.І. Виховання працелюбності в дітей старшого дошкільного віку в процесі занять художньою працею. URL : <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/965/1/Виховання%20працелюбності%20в%20дітей%20старшого%20дошкільного%20віку%20в%20процесі%20занять%20художньою%20працею.pdf>
2. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник. 2-е вид. доповн. К. : Академвидав, 2013. 464 с.
3. Шапаренко Х.А. Сучасні підходи до трудового виховання дітей дошкільного віку. URL : <https://enquir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8800/SHAPARENKO.pdf?sequence=1>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>